

Centrale Ondernemingsraad

COR-secretariaat

College van Bestuur van de Universiteit van Amsterdam
Mw. prof. dr. G.T.M. ten Dam
Spui 21
1012 WX Amsterdam

Spui 21
1012 WX Amsterdam
Postbus 19268
1000 GG Amsterdam

T 020 525 6955
E-mail: cor@uva.nl

Datum
11 oktober 2019

Telefoon
020 525 6955

Uw kenmerk

-

Contactpersoon
E.B.I. Moors

Bijlagen

Ons kenmerk

cor19/u033

Onderwerp
Office365

Geacht College,

Op 27 september heeft de Centrale Ondernemingsraad gesproken over de memo Stand van zaken Office365, gedateerd 28 juni 2019, in een interne vergadering en in een apart georganiseerd overleg met een vertegenwoordiging van College van Bestuur en ICTS. Tijdens het overleg met ICTS zijn meerdere vragen beantwoord, maar de COR zou graag op een aantal additionele vragen antwoord willen krijgen van het College van Bestuur.

De implementatie van Office365 betekent dat de gehele “kantoorsoftware” wordt ondergebracht bij Microsoft. Dat omvat niet alleen de gebruikte programma's, maar ook alle opgeslagen data van alle medewerkers. Zo worden niet alleen alle mail (van studenten en medewerkers), maar ook de documenten van medewerkers verhuisd naar nieuwe servers en een nieuwe elektronische werkomgeving. Op dit moment worden die op netwerkschijven, eigen servers of op SURFdrive bewaard.

De COR meent dat een aantal zaken nog niet duidelijk genoeg zijn op het gebied van privacy en veiligheid. Daarnaast heeft de COR vragen bij het draagvlak, de kosten en de procedure rond de eventuele implementatie van Office365. Tot slot concluderen wij uit de nadere toelichting dat de betrokkenheid van de COR bij de besluitvorming anders van aard is dan door het College geschetst in zijn reactie d.d. 10 september 2019, gegeven de belangrijke wijzigingen in opslag en toegankelijkheid van de data en gegeven de privacygevoelige data die onder het nieuwe contract met Microsoft zullen vallen.

I Privacy

De mogelijkheden en afspraken daarover zijn door de partijen nog niet geheel afgestemd. Wel is duidelijk dat Europese wetgeving van toepassing moet blijven op de data, en dat Microsoft inmiddels heeft ingestemd dat het geen eigenaar of verantwoordelijke is maar verwerker, hetgeen impliceert dat het bedrijf wettelijk geen beschikking heeft over de data en deze niet mag verplaatsen of gebruiken naar eigen inzicht. Toegankelijk zijn de data echter wel voor Microsoft medewerkers. De COR heeft begrepen dat de FG nog in beraad is met partijen, de contracten en regelingen zijn nog niet in een laatste versie vormgegeven. Het betreft daarbij onderhandelingen over de opgeslagen data als de gebruiksdata, dus de informatie over de handelingen van UvA-medewerkers binnen het Office365 domein. Dit laatste vormt een nieuw type van te registeren en te beveiligen data.

Ons kenmerk
cor19/u033

> De COR verzoekt om nauw betrokken te blijven bij dit overleg en snel over de uitkomsten daarvan geïnformeerd te worden. In het bijzonder verneemt de COR graag onder welke voorwaarden de mail van de medewerkers, de persoonlijke opslag op OneDrive en de gebruikersdata voor derden toegankelijk zullen zijn.

II De veiligheid van de systemen

De afspraken daaromtrent lijken in een verder stadium, maar daarover bereiken verschillende geluiden de COR. Ten eerste claimen de medewerkers van ICTS dat SURFdrive geen encryptie gebruikt, en daarom minder veilig zou zijn. Medewerkers van SURFdrive bevestigen dat de *fysieke* dataschijven geen eigen encryptie gebruikten, omdat de fysieke locatie en bewaking van het proces van reparatie daar bij oprichting geen aanleiding toe gaven; in 2020 echter worden volgens planning nieuwe schijven geïnstalleerd die wel aan deze eisen voldoen. Voor het overige zijn de encryptie standaarden op dit moment minstens vergelijkbaar en heeft SURFdrive het voordeel uitsluitend datacenters op Nederlandse bodem te gebruiken. Overigens meent ook ICTS dat de servers van SURFdrive (althans Research Drive) beter geschikt zijn voor zeer vertrouwelijk materiaal dan de Office365 omgeving. Hoewel een groot bedrijf als Microsoft uiteraard een zeer hoog niveau van veiligheid kan en moet bieden, kan men omgekeerd ook stellen dat zo'n bedrijf niet alleen een zeer aantrekkelijk doelwit is, maar ook dat de consequenties van een storing veel grootschaliger zijn. In het gesprek bleek dat de scenario's en verantwoordelijkheden van de verschillende partijen in een dergelijk geval nog niet onderzocht zijn.

> De COR verzoekt het College om de raad te informeren in hoeverre de kleinschaliger alternatieven zijn onderzocht, en wat de 'worst case' scenario's zijn ingeval van een storing of vijandige hack van de UvA Office365 omgeving.

III Mogelijke alternatieven

In het bijzonder is de functionaliteit van SURFdrive geliefd en geldt dit als een nuttig instrument voor samenwerking; de servers zijn Nederlands en de functionaliteit wordt door de Nederlandse Universiteiten vormgegeven. Bovendien is het een faciliteit die voortdurend in ontwikkeling is. De COR heeft begrepen dat daarbij mogelijk ook aan specifieke wensen van een individuele universiteit tegemoet kan worden gekomen en vraagt zich af in hoeverre dit onderzocht is. De COR vraagt zich bovendien af of het voornemen om Office365 in te voeren niet in gezamenlijk overleg met alle universiteiten genomen moet worden in plaats van op individuele basis zoals nu het geval is. Weliswaar is duidelijk zichtbaar dat verschillende universiteiten bezig zijn met plannen rondom Office365, maar er lijken duidelijk verschillen van mening te zijn op het gebied van OneDrive implementatie. Sommige universiteiten lijken al besloten te hebben andere aanbieders boven Microsoft te verkiezen, dit in tegenstelling tot wat er wordt gesteld in de memo Stand van zaken Office365. Een diversiteit aan systemen binnen Nederlandse Universiteiten zal de productiviteit eerder verlagen dan verhogen, aangezien overlegstructuren die nu altijd documenten kunnen delen via SURFdrive in de toekomst beperkt zouden kunnen worden in hun effectiviteit wat betreft toegang tot en veiligheid van gedeelde documenten. Verbonden daarmee is de moeilijke situatie die mogelijk ontstaat voor samenwerkingsverbanden tussen de faculteiten Geneeskunde, Tandheelkunde en overige faculteiten, waar verschillende afspraken lijken te gaan gelden.

Ook is op dit moment onduidelijk in hoeverre gebruikers van andere systemen dan Windows aan kunnen sluiten bij Office365 binnen hun eigen faculteit. Het is onduidelijk in hoeverre OneDrive migratieproblemen gaat opleveren waar veel niet-Windows filesystemen “case sensitive” zijn (ze maken onderscheid tussen hoofd- en kleine letters), terwijl OneDrive hiervoor geen ondersteuning biedt. Client software voor Apple systemen lijkt daarbij ook veel problemen te geven, en het is onduidelijk of Linux gebruikers toegang hebben. Het is in zijn algemeenheid niet onderzocht hoe non-Microsoft document-types bewerkt en opgeslagen zullen worden en of er nog andere dan Microsoft

Ons kenmerk
cor19/u033

producten voor verschillende functionaliteiten gebruikt kunnen worden (zoals: tekstverwerkers, mailprogramma's, browsers, agenda's etc.). Dit is in hoge mate relevant, bijvoorbeeld voor FNWI, waar op dit moment vrijwel geen producten van Microsoft gebruikt worden (onder meer omdat de gebruiksstandaarden door hele vakgebieden anders zijn dan wat Microsoft biedt).

>De COR verneemt graag uw visie over hoe deze problemen rond de implementatie geadresseerd moeten worden. De COR zou daarnaast graag zien dat een overleg van ICTS met de overige universiteiten alsnog plaatsvindt, waarbij behoud van SURFdrive nadrukkelijk geagendeerd wordt, en dat hiervan een verslag volgt.

IV Motivatie keuze voor Office365, en de inschatting van de kosten

De COR vraagt zich af of er voor een dergelijke grote opdracht geen aanbestedingsplicht geldt. Ook is ons gebleken dat niet alle functionaliteit die SURFdrive biedt op dit moment binnen de UvA wordt aangeboden. Een functie vergelijkbaar met OfficeTeams is bijvoorbeeld ook binnen SURFdrive voorhanden, maar lijkt om redenen van kostenbeheersing niet aangeboden te worden.

Zeker waar de COR geen inzicht heeft gekregen in de overwegingen die tot deze keuze hebben geleid en in hoe mogelijke alternatieven zijn afgewezen, verzoeken wij het College om ons de keuze in deze toe te lichten. Daarnaast lijkt ons de overweging, dat de Office365 omgeving geen extra kosten met zich meebrengt anders dan implementatiekosten, wel erg optimistisch. Uit het overleg zijn geen concrete gegevens over de kosten op korte, middellange of lange termijn bekend geworden. Wel is gesuggereerd dat de contracten met Microsoft steeds voor een termijn van vier jaren worden afgesloten. De COR vraagt zich af of de voorwaarden voor voortzetting van een contract met een commerciële partij even gunstig zullen zijn wanneer er geen alternatief systeem zoals SURFdrive in beheer van de Nederlandse Universiteiten voorhanden is.

> De COR wil graag geïnformeerd worden over de overwegingen en eventuele afspraken op dit gebied, betreffende de redenen waarom geen aanbesteding plaatsvindt of waarom alternatieven zijn afgewezen; voor welke termijn betaalafspraken worden gehanteerd; en hoe het College het verdienmodel van Microsoft bij het aanbieden van Office365 ziet.

V Rechten COR

Tijdens het overleg is ons duidelijk geworden dat de migratie ingrijpende nieuwe regelingen op het gebied van registratie persoonsgegevens, voorzieningen voor controle en observatie omvat, en bovendien gevolgen zal hebben voor de werkwijze rond het werkoverleg. Op beide gebieden (mail en documentenopslag) wordt de toegankelijkheid van de data uitgebreid voor Microsoft medewerkers. Eén van de nieuwe functionaliteiten van de nieuwe werkomgeving zal zijn dat Microsoft een waarschuwing afgeeft bij attachments die per mail naar een niet-UvA-adres gezonden worden. Tevens wordt een nieuwe regeling op het gebied van beveiliging en verzamelen van gebruiksdata met Microsoft getroffen. Bijgevolg vormt de software een voorziening die (nieuwe) mogelijkheden biedt tot observatie en controle van werkzaamheden van werknemers wat betreft het mailverkeer en de handelingen van de werknemers in de nieuwe digitale werkomgeving. Deze voorziening, met nieuwe mogelijkheden tot observatie en controle van werknemers, kan worden beschouwd als een personeelsvolgsysteem, in de zin van de AVG en UAVG (zie ook

<https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/werk-uitkering/controle-van-personeel>).

Daarnaast zal ook multi-factor authenticatie van e-mail en documenten worden ingevoerd, hetgeen betekent dat bijvoorbeeld voor het openen van document, werkomgeving of programma bevestiging via een sms-bericht of andere bron gevraagd zal worden. Daartoe zullen verschillende gegevens van werknemers (zoals een telefoonnummer, een IP-adres, legitimatiebewijs) op een nieuwe wijze worden verwerkt na invoering van de nieuwe digitale omgeving. Persoonsgegevens vallen daarmee onder een nieuwe regeling voor registratie, gebruik, en bewaren. Verder worden er meerdere mogelijke digitale omgevingen voor het verwerken en opslaan van verschillende data geboden, waarbij verschillende

Ons kenmerk
cor19/u033

kostenplaatjes gehanteerd zullen worden. Bijgevolg zal toegang tot de duurdere Research Drive onderhevig zijn aan financieel beleid. Genoemd werden 'data officers' die over toegang tot de benodigde opslagmogelijkheden en -locaties zullen adviseren of zelfs beslissen, waarmee de werkwijze van onderzoeksgroepen aan nieuwe regelingen onderhevig is, en er nieuwe bevoegdheden ontstaan die het werkoverleg beregelen waar zij toegang en opslag van de benodigde documenten beheren. Ook zal de voorgenomen afschaffing van SURFdrive tot aanpassingen in de werkwijze bij het werkoverleg leiden, zoals genoemd onder het vierde punt hierboven.

Een en ander heeft de volgende gevolgen:

- 1) Er worden nieuwe regelingen getroffen ten aanzien van voorzieningen die mogelijkheden tot waarneming en controle van het gedrag van medewerkers bieden, namelijk wat betreft voorzieningen voor eigen dataopslag (OneDrive) en gedeelde dataopslag (Teams), voor de omgang met documenten in de e-mail, voor de registratie van handelingen van medewerkers in de digitale omgeving en door de introductie van nieuwe beheerders met toegang tot de data.
- 2) Privacygevoelige zaken als e-mailcontacten, verzonden e-mails en (nieuwe) persoonsgegevens benodigd vanwege een nieuwe authenticatieplicht worden op een nieuwe wijze verzameld en geregistreerd (op een nieuwe server ergens in de Europese Unie en niet zoals nu in Nederland).
- 3) De nieuw af te sluiten contracten met Microsoft en met Research Drive omvatten nieuwe regelingen op het gebied van gebruik, veiligheid, bewaren en verstrekken van privacygevoelige gegevens waaraan alle UvA werknemers die gehouden worden deze systemen te gebruiken gebonden zullen zijn.
- 4) De nieuwe werkomgeving omvat
 - a. de Office Teams functionaliteit van Office365 die het delen van netwerkschijven vervangt;
 - b. de instelling van een data officer of vergelijkbare functionaris die (bekostiging van) toegang tot een vertrouwelijke dataopslag op Research Drive moet beregelen;
 - c. de voorziene afschaffing van SURFdrive.

Door invoering van deze maatregelen ontstaat een nieuwe werkwijze voor de samenwerking met anderen binnen en buiten de UvA wat betreft het delen van documenten, met nieuw vast te stellen regelingen voor toegang tot verschillende vormen van dataopslag. Dit heeft een nieuwe werkwijze ten gevolge voor het werkoverleg, die met name ingrijpend zal zijn voor samenwerkingsverbanden die leden uit verschillende universiteiten of faculteiten omvatten, zoals interdisciplinaire onderzoeksgroepen, landelijke onderzoeksscholen en zo verder.

> Op de nieuwe regelingen op hierboven onder 1) - 4)a. - c. genoemde gebieden heeft de COR krachtens de WOR, artikel 27 lid 1 sub i, k en l van de wetgever instemmingsrecht gekregen. De COR verzoekt het College dan ook, nu hij nader kennis heeft kunnen nemen van de omvang en inhoud van de migratie naar een andere digitale werkomgeving, ons op deze punten om instemming te verzoeken alvorens u besluit tot nieuwe regelingen omtrent de digitale voorzieningen en het privacybeleid van de UvA.

Hoogachtend,

Gerwin van der Pol,
Voorzitter

Cees Kleverlaan,
Vicevoorzitter